

Maka Jokhadze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Svanetian Folk Motives in the Contemporary Georgian Poetry (Davit Tserediani, Esmā Oniani)

Folklore depicts our historical-ethnographical, social-political, moral-psychological, ethical or aesthetical living and enables us to cognize the spirit of the epoch as well. Svanetian poetry is an important part of Georgian folklore. Obviously, due to its canonic, form, structure, acoustics, warm colours and solid tones, a Svanetian poem as well as Svanetian iconography does not correspond to Georgian folklore principles. By applying the comparative method, we tried to reveal how a folk poem has become the source of motivation and inspiration for contemporary poets to help them create beautiful literary works. we selected the works by Davit Tserediani and Esmā Oniani.

Key words: Georgian Folklore, Davit Tserediani, Esmā Oniani.

მაკა ჯოხაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

სვანური ფოლკლორული მოტივები თანამედროვე ქართულ პოეზიაში (დავით წერეთიანი, ესმა ონიანი)

ქართულ ხალხურ პოეზიაში სვანურ პოეზიას გამორჩეული ადგილი უჭირავს. სვანური ლექსი (ისევე როგორც სვანური ხატწერა) თავისი კანონიკით, ფორმით, სტრუქტურით, თავისი აკუსტიკური ჟღერადობით, მშვიდი ფერადოვნებითა და დინჯი ინტონაციით აშკარად ამოვარდნილია ქართული ფოლკლორიდან.

სვანური ლექსის ან სიმღერის მოსმენისას ე. წ. ხალხურ კილოკავზე მეტად, რაღაც უცნაურად არქაული, ძველთაძველი ცივილიზაციის სამყაროდან არეკლილ ექოსავით ჩაგვესმის ზა-

რევით მოგუგუნე ხმები. მძიმე, ხორხისმიერი ბგერები, უძველესი საკრავების ჩანგისა და ჭუნირის ხმები. ეს იქნებ იმის ბრალიც იყოს, რაზედაც ყურადღებას ამახვილებს პოეტი-მეცნიერი: „დადასტურებით რისიმე თქმა დღეს შეუძლებელია, მაგრამ გამორიცხვლიც არ ჩანს, რომ წინარექართველური პოეტური ტრადიცია მაინც სვანურმა შედარებით უკეთ შემოგვინახა. იგულისხმება პოეტიკის არსებითი ნიშნები, თორემ ცალკეული ნიმუშები, წარმოუდგენელია, მაგ სიძველისა იყოს. ძველი ტექსტები საუკუნეთა განმავლობაში განუწყვეტლივ ახლდებიან, – ძნელად ახლდებიან ხმები და ძირეული მოტივები“ (წერედიანი 2011: 7, 8).

სწორედ ამ ხმებითა და ძირეული მოტივებითაა გამორჩეული სვანური პოეზია. ხმოვნებით შევიწროებული, მოგუდული თანხმოვნები განზე გამდგარან და კომპის ქვეშ შეეყუჟული სახლებივით მყუდროდ სუნთქავენ.

სვანურ ლექსში თითქოს ნაკლები ინტიმია, ნაკლები ღირიკა, ნაკლები სიმსუბუქე და უდარდელობა. თვით შაირებშიც (კაფიებში) მეჩვენება, რომ ბოლომდე არ იხსნებიან, ბოლომდე არ ლაღობენ, ღირსების (თავმოყვარეობის) შემლახავ უნებლიე წამოცდენებსაც კი არსად ასე არ უფრთხილდებიან, ერიდებიან.

რაც შეეხება სვანურ ეპოსს, აქ სამოქმედო ასპარეზი იმდენად ვრცელი და მხარგამაღილია, შექსპირისეული ვნებების ისეთი ტრაგიკული ატმოსფერო იქსოვება, რომ ამ ფონზე სკულპტურული ფიგურებივით არა მხოლოდ მთავარი გმირები იძერწებიან, არამედ თითქმის არაფრით გამორჩეული პერსონაჟებიც კი გამახსოვრდება.

სანამ უშუალოდ ჩვენს თემაზე გადავიდოდე, მინდა, ოდნავ ვრცლად შევჩერდე მოტივაციაზე, თუ რატომ შევარჩიე მაინც-დამაინც ეს ორი პოეტი. ბუნებრივია, არა მხოლოდ იმიტომ, რომ ორივე მათგანის წარმომავლობა და ფესვები სვანეთს უკავშირდება. თუმცა ეს ფაქტორიც ბევრ რამეს განსაზღვრავს და უმნიშვნელოვანესია.

სულ მიკვირდა, როგორ მოხდა, რომ სვანეთმა, ამ ფანტასტიკამ, რომელიც გეოგრაფიული მდებარეობითაც მთლიანად ვერტიკალშია ჩაფიქრებული, გამუდმებით მზეს და თავისუფლებას რომ უგალობს, ასე დაავიანა ჩვენთვის, თანამედროვე სამყაროსათვის, განსაცვიფრებელი პოეტების ჩუქება.

არადა, არ დაუგვიანებია. ეს ჩვენ, ადამიანები (გარშემომყოფნი) ვაგვიანებთ, ვაყოვნებთ და ხშირად ვაფერხებთ კიდევ გულისგასახარ, სასიკეთო პროცესებს.

თაობებმა გაიარეს ისე, რომ დავით წერედიანის სახელი, როგორც პოეტისა, თითქმის არავინ იცოდა, ისე, როგორც წლების განმავლობაში არავინ იცნობდა საოცარ მხატვარსა და პოეტს, ესმა ონიანს.

კოლეგების, ექსპერტების, ლიტერატურის გურმანების ვიწრო სამეგობრო წრე, რა თქმა უნდა, ერთხმად აღიარებდნენ გოეთეს, ჰომეროსის, ფრანსუა ვიიონის, ჰაინრიხ ჰაინეს, არტურ რემბოს, პოლ ვალერის, პოლ ვერლენის, პაულ ცელანის, ინგებორგ ბახმანისა და სხვათა დავით წერედიანისეულ ბრწყინვალე თარგმანებს, მაგრამ მის პოეზიაზე დუმდნენ.

ხასიათი ბედისწერააო, – ამბობდა ჰერაკლიტე ეფესელი. მით უფრო შეუწყო ხელი ამ „გადამალვას“ პოეტის ხასიათმა. დავით წერედიანი ესმა ონიანივით არ ჩანდა, არ აქტიურობდა, არ გამოდიოდა... არ გენახებოდა, თუ არ მიეძალებოდი, თუ არ აიძულებდი... ეს კი პლუბეებისა და იმ მოშურნეთა წისქვილზე ასხამდა წყალს, მთელი ცხოვრება პოეტთა და მწერალთა შეჯიბრსა და ნუმერაციას რომ ეწევიან.

ვიიონზე დაწერილ ესეიში დავით წერედიანი აღნიშნავს: „თითქოს პარადოქსია, პოეტის ფართო პოპულარობას ძირითადად ლეგენდა განაპირობებს. „ულეგენდო პოეტები“ ხშირად ჩრდილში რჩებიან“ (წერედიანი 2005: 127). ამ თვალსაზრისით ესმაც და დავითიც „ულეგენდო პოეტები“ იყვნენ. მათ არ უცხოვრიათ ხმაურიანად, თვალშისაცემი სახიფათო თავგადასავლებით. სამაგიეროდ, სულიერი ქარიშხლებითა და სისავსით იცხოვრეს.

როგორც საყვარელმა ფრანგმა დააზუსტა – ჩვენ, ყველანი, ჩვენი ბავშვობიდან მოვდივართ. დავით წერედიანისა და ნაწილობრივ ესმა ონიანის ბავშვობის ფონიც ეს იყო – სვანური ენის საოცრად ძველი, აკუსტიკური ჟღერადობა, კალის, ლატალის, ლენჯერის, იფარის... ტაძრებისა და საყდრების გამოგნებელი ხატწერა და ფრესკები. მჟავე, ფუცხუნა, მინერალური წყლები, ფიქალით ნაგები სვანური კოშკები, მზეზე ხანჯლებივით რომ გაუდით ლაპლაპი, ერთმანეთში არეული მითი და რეალობა,

ქრისტიანობა და წარმართობა, ჭუნირის ხმები, ფერხულები და კლდის ყაყაჩოები, დათოვლილი უშშის ძირას ამოსული მეღნის-ფერი ტიტები... მთამსვლელების, მონადირეების რაინდული სული, დალის უფსკრულზე დაკიდული ცეცხლისფერი თმის ნი-აღვრები და ღირსების რანგში აყვანილი თავისუფლების გრძნობა...

ორივეს ლექსების კრებულები გვიან გამოვიდა. ესმას წიგნები და ალბომები მისი გარდაცვალების მერე. ხოლო დავით წერედიანის ლექსების პირველი წიგნი „ორიონი“ 2010 წელს, როსტომ ჩხეიძის დაჟინებული თხოვნითა და მისივე წაქეზებით გამოსცა ალექსანდრე ორბელიანის საზოგადოებამ. სულ ახლახან კი „ინტელექტმა“ პოეტის ლექსების შევსებული მეორე კრებული დასტამბა სათაურით „პარაპეტი“.

ორივე პოეტი, ტალანტთან ერთად, დიდი ინტელექტუ-ალიც იყო და, მიუხედავად თავმდაბლობისა, საყოველთაო აული-არებლობისა, ორივეს გაცნობიერებული ჰქონდა საკუთარი შემოქმედების მნიშვნელობა ქართული ლიტერატურისათვის.

პროფესიული ცხოვრების უდიდესი ნაწილი დავით წერედიანმა უცხოური შედეგების თარგმნას მოახმარა. იგი ზედმიწევნით, ნიუანსობრივად ერკვეოდა სათარგმნი ენის როგორც სინტაქსურ-მორფოლოგიურ, ისე ესთეტიკურ და მსოფლ-მხედველობრივ არსში. ეს იმდენად სიღრმისეული გარდასახ-ვა იყო და სხვადასხვა ენის „სახელმწიფოებში“ იმდენად შინა-ურად გრძნობდა თავს, რომ არასოდეს ჩნდებოდა მსგავსებისა და ერთგვაროვნების განცდა, რისგანაც, სხვათა შორის, დაზღ-ვეულნი არ იყვნენ თვით აღიარებული მთარგმნელებიც კი. ამის ბრწყინვალე ნიმუშად დავით წერედიანმა კიდევ ერთი წიგნი დაგვიტოვა (სამწუხაროდ, მის გამოცემას ვერ მოესწრო). ესპანურიდან თარგმნილი ფედერიკო გარსია ლორკას „ბოშური რომანსეროს“ შესავალში დავით წერედიანი განმარტავდა: „რო-მანსი, ესპანურენოვან ტრადიციამი ბალადური წყობის ხალხურ ან ხალხურთან მიახლოებულ ლექსს აღნიშნავს, მისი ჟანრული სახელწოდებაა. ვთქვათ, ჩვენი „ყივჩადის ლექსი“, რაღაც სასწა-ულით ესპანური რომ გამხდარიყო, მას, არც მეტი, არც ნაკლები, „ყივჩადის რომანსი“ ერქმეოდა... მოხდა უიშვიათესი რამ, როცა ავანგარდიზმი და მაღალი კლასიკა ჰარმონიულად შეერწყა

ერთმანეთს და ხმაშეწყობით აჟღერდა. მან პოეზიის რომელიღაც შიშველ ნერვს მიაგნო“ (ლორკა 2020: 3, 6).

ის, რაც ლორკაზე ითქვა, თავისუფლად შეიძლება გავიმეოროთ ქართველი პოეტის მისამართით: დავით წერედიანმა პოეზიის რომელიღაც შიშველ ნერვს მიაგნო და ამიტომ, რომ მისი ფილიგრანული ხელწერა არასოდეს არავისაში აგვერევა.

წლების თვალსაზრისით იმდენად დიდი იყო დავით წერედიანის, როგორც შემოქმედის შინაგანი რესურსების თავდაუზოგავი ხარჯვის პერიოდი და სხვადასხვა ენობრივ სამყაროთა ფონზე ქართული ენა იმდენად ძლიერი, მდიდარი და მოქნილი ჩანდა მისთვის, რომ შეუძლებელია, ბოლომდე არ გაუგო და არ თანაუგრძნო უმძაფრეს სურვილს, რომელმაც დავით წერედიანს, როგორც მთარგმნელს კი არა, უკვე როგორც პოეტს მოაკითხა: „... ერთხელაც იყო, დაუძლეველი სურვილი გამიჩნდა, ქართულ, ტრადიციულ, შეუმღვრეველ ხმებთან პირისპირ დავრჩენილიყავი, ხმებთან, პირველი იავნანიდან რომ ყურში გვიდგას, არც დროისთვის და არც უცხოური გავლენებისთვის მისხალი ანგარიში არ გამეწია, მეთქვა მხოლოდ იმ წყობით, რომელიც პირწმინდად ჩვენია, ქართულია, თან ოღონდ ისე, რომ ძველი, უკვე ნათქვამი, არაფერი გამემეორებინა. ერთი შეხედვით იმავე თარგზე მოჭრილს მგვანებოდა, მაგრამ მხოლოდ და მხოლოდ ერთი შეხედვით...“ (წერედიანი 2010:89).

როგორც იტყვიან, პოეტმა ეს ომი მოიგო, რაშიც ხელი ზოგადად პოეზიის, კერძოდ კი, სვანური ფოლკლორის, სვანური პოეზიის საფუძვლიანმა ცოდნამაც შეუწყო.

რაც შეეხება ესმას.

„გენიალური სიჯანსაღე – ძალიან მოკლედ, ალბათ, ამ ორ სიტყვაში შეიძლება ჩაეტიოს ფენომენი, რომელსაც ესმა ონიანი ჰქვია. მისი, როგორც XX საუკუნის დიდი ხელოვანის უპირატესობა, უღმერთო საუკუნეშიც სწორედ ისაა, რომ იგი გადაურჩა თავისი ეპოქის მოდურ ტენდენციებს, ყოფილიყო უღმერთო, მაგრამ გენიალურად ავადმყოფური და საინტერესო, დესტრუქციული, მაგიური, მისტიკური, დემონური.

პირიქით, სრულიად საწინააღმდეგოდ, ესმას ფერწერის, პოეზიისა თუ ესეების წამკითხველს, პირველივე სიტყვა ან განცდა, რაც გეუფლება, ესაა ღვთაებრივი. მიუხედავად იმისა, რომ

იგი არც წმინდანებს ხატავს და არც ანგელოზებს, არც ქერუბიმებსა და არც სერაფიმებს...“ (ჯოხაძე 2009:19, 20).

გარდა შემოქმედებითი ტალანტისა, ესმა იმ საოცარი ნიჭითაც იყო დაჯილდოებული, რასაც რწმენა ჰქვია. მას საკუთარი თავის რწმენაც ჰქონდა, ოღონდ ეს არ უნდა აგვერიოს თვითდაჯერებულობაში. როგორც ანტონ სუროჟელი ბრძანებდა: „საკუთარი თავის რწმენა – ეს არის გულდაჯერება, რომ ჩემში არის რაღაც, რაც მე არ ვიცი, რაღაც ჩემთვის მიუწვდომელი, რაც შეიძლება თანდათან გაიხსნას და სისრულეს, სრულყოფას მიაღწიოს. საკუთარი თავის რწმენა – ეს იმის რწმენაა, რომ ჩემში, ყველა ადამიანში არის ცხოვრების უძლეველი დინამიკა, და ერთადერთი, რასაც შეუძლია ხელი შეუშალოს ამ დინამიკას განხორციელებასა და გარეაღურებას, ეს ჩემი ლაჩრობაა, ჩემი გაუბედაობაა, მაგრამ არა გარემომცველი გარემოება...“ (ანტონი 2009: 21).

ესმა ონიანი მამაცი იყო და ამიტომაც განხორციელდა, ამიტომაც შექმნა საკუთარი სტილი, საკუთარი ფერი, ხმა, მელოდია. ე. წ. „თეთრი ლექსით“ იგი თითქმის ერთ-ერთი პირველი შემოვიდა ქართულ პოეზიაში. არ უშვებდნენ, მაგრამ მაინც შემოვიდა.

სხვათა შორის, სვანური ლექსი ურითმოა, ვერლიბრივით ისმინება და ლექსის ეს ფორმა, გარდა საუკუნის პოეტური ხელწერისა, იქნებ ამის გამოც იყოს ესმა ონიანისთვის ასე ბუნებრივი და ორგანული.

როდესაც ესმა ონიანისა და დავით წერედიანის წერილებს, ესეებს, ჩანაწერებს კითხულობ, განსაკუთრებით პოეზიაზე, გაოცებს მათი სამეცნიერო, ერთგვარი არქეოლოგიური აზარტი, შეპყრობილობა – ბოლომდე შეაღწიონ, ჩაწვდნენ, ჩავიდნენ ლექსში, როგორ წიაღისეულ სიღრმეში, ბოლომდე გადაშალონ, გადაფცქვანან ნაყოფი, ისე, რომ გულისგული არ დაზიანდეს, ვარდს ფურცლები არ დააყრვეინონ, სურნელი, ფორმა, არომატი პირველქმნილი დატოვონ. რაც უფრო სიღრმეში შედიან, მით უფრო გაოცებულები რჩებიან, მით უფრო ემატებათ ჟინი კი არა, კრძალვა სამყაროს იდუმალების წინაშე. ამიტომ მათი პოეზია და ფერწერა იდუმალების ბურუსშია გახვეული. ბურუსიანია მათი ლექსების მთაგორიანი რელიეფი. უჩვეულო გარინდებით, მყინვარებიდან დაძრული ნისლოვანი სუსხით, ბინდებითა და რიჟრაჟებითაა გაჯერებული სვანური სამყარო, სვანური მოტივები.

სვანური ლექსის ძირითადი შინაარსი, თემატიკა და მოტივები, განსაკუთრებით ეპიკურ პოეზიაში, უპირველეს ყოვლისა, თავისუფლებისათვის ბრძოლას უკავშირდება. „უბატონო სვანეთისათვის“ ბრძოლა კი არა მხოლოდ რუსეთის იმპერიული მოთხოვნების წინააღმდეგაა მიმართული, როგორც ეს გახმაურებულ ლექსში „გაულ გავხე“-შია გადმოცემული, არამედ ადრევეოდალური ხანის სვანეთისთვისაც მეტად აქტუალურია („ყანსავ-ყიფიანე“, „ვიციბილ-მაცბილ“, „გიორგი ბატონიშვილისა“ და სხვა).

გვაოცებს ქალთა სახეებიც, რომლებიც იმდენად ემანსიპირებულები არიან სვანურ ხალხურ პოეზიაში, რომ საკმაოდ მკაცრი მოთხოვნებითა და ტრადიციებით შეზოჭილ ამ კუთხეში საკუთარი გრძნობების დასაცავად უკომპრომისოდ იბრძვიან. სიყვარულია მათი ცხოვრების უმთავრესი მიზანი და გამართლება. მხოლოდ და მხოლოდ სიყვარულით შეიძლება აიხსნას ის არაორდინალური, ერთი შეხედვით, პარადოქსული ნაბიჯები, რითაც ისინი, როგორც ძლიერი პიროვნებები, თავს გვამახსოვრებენ („ირინოლა“, „მარინოლა“, „კასლადელი“ და სხვ.).

დედაშვილობის, როგორც სულიერი მიჯაჭვულობის, წინათგრძნობისა და მისტიკის ერთგვარი გამოვლენა არაერთ ლექსშია გაცხადებული. ამისი არაჩვეულებრივი ნიმუში კი ლექსები: „სიზმარი“ და „მირანგულაა“.

ერთგულების, დალატისა და შურისძიების თემა ერთმანეთსაა გადაჯაჭვული და ისეთი ვნებიანი დრამატიზმითა და სიმართლით ხასიათდება, კითხვის პროცესში აღარ იცი, რომელ პერსონაჟს, რომელ ლიტერატურულ გმირს დაუჭირო მხარი („ბიმურზელა“, „ასლანმურზა“ და ა. შ.).

წარმართული თუ ქრისტიანული სახეებით, განწყობილებებით, მოტივებითა და თემატიკის მრავალფეროვნებით გამორჩეულ სვანურ პოეზიაზე დაკვირვებამ, ასე შთაგონებით რომ გაამდიდრეს და გადაამუშავეს ჩვენმა დიდებულმა პოეტებმა, კიდევ ერთხელ გვიჩვენა, რომ ყველა ეპოქაში ადამიანი ადამიანად რჩება, მარადიული ღირებულებები კი, მიუხედავად ცვალებადი დროისა, ფორმაციებისა და რეჟიმებისა, მარადიულ ღირებულებებად.

რეგლამენტის გამო, ამ მოტივებით შთაგონებულ ესმა ონიანისა და დავით წერედიანის შემოქმედების მხოლოდ ორიოდე ნიმუშზე შევჩერდები.

ესმას აქვს ერთი საოცარი ვრცელი ლექსი – „გარდუვალი სიყვარული ქალების წყევლით“ – რომლის ბადალი, ალბათ, იშვიათია არა მხოლოდ ქართულ პოეზიაში. ეს გახლავთ სვანური ხმებით, სვანურ გარემოში, სალი კლდეებით გარემოცულ ღია სივრცეში, ცის ქვეშ შესრულებული წყევლის რიტუალი. ქვის უდაბნოში წყევლად დამდგარი პირქუში ქალები, თითქოს თავადაც ქვებად ქცეულნი, მუხლებზე დაცემულან და წარმართული გახელებით შესთხოვენ ქვის სულებს მოღალატე ქმრების დასჯას, მათი მომაჯადოებელი სატრფოების დაწვა-დანაცვრას.

ეს ლექსი თავისთავში ერთდროულად იკრებს და იტყვის ყველა შეყვარებული და მიტოვებული ქალის ენერგიას კოსმოსში განფენილს. საშიში და ავბედითია ეს შურისგება, როგორც მედეას სისხლიანი გახელება. მთელი პოემის მანძილზე წყევლა გადმოსჩქეფს უფსკრულებიდან მრუმე ჩანჩქერებად. მრუმე მარგალიტი თოვს ამოღამებული თვალებიდან. გაშლილი თმის ძამათა ფონზე დემონებთან შეკრული ავბედითი შურისძიების მწარე შხუილები მოისმის და ასე უსასრულოდ... ეს ლექსი ამოსუნთქვის საშუალებას არ გაძლევს, ისევე, როგორც პოემა – „მოღალატე ცოლის ამბავი“, რომლის ფაბულა სვანური ხალხური „ბიმურხელადანაა“ აღებული. ამ პოემის კითხვის პროცესშიც, პერსონაჟთა ვნებების გამო, გულის ისეთი განგაშები და ხუთვები გეწყება, ავი მოლოდინის ბრაზითა და თანაგრძნობით გადახლართულ ისეთ ემოციურ მახეებში ებმები, ერთი სული გაქვს, საშიში, მაგრამ მაგნიტივით მიშხიდველი ცოდვის ატმოსფეროდან გამოაღწიო; გამოაღწიო, როგორც ავტორი იტყოდა:

„უმიზნო ვნებათა და უვნებო მიზანთა
ჩამქრალ, ძალით გაღვივებულ ვნებათა,
დადლილ სულთა და უსულო სულთა დრო“-დან;

გამოაღწიო დიდი, მოგუგუნე ხანძრებიდან, ქოროს რეფრენული მოძახილებიდან:

შავი სისხლივით ღალატი...
ყოველგვარი ღალატი შავია.
შავია, უკმარისი, ჩაულეველი, გაუძღები
შავი სისხლივით ღალატი...
(ონიანი 2015: 89, 98)

დაბოლოს, ღალატით რომ არ გავასრულოთ, ორიოდ სიტყვა რწმენასა და ერთგულებაზე:

დედაშვილობის მოტივს (სვანურ ხალხურ პოეზიაში უხვად რომაა წარმოდგენილი) უშუალოდ უკავშირდება დავით წერედიანის ბრწყინვალე ლექსი „კვირიკე“, რომელიც ჩვენი მოკრძალებული აზრით, ქართული პოეზიის ერთ-ერთ შედეგრად უნდა მივიჩნიოთ. ამის შესახებ ვწერდი კიდევ ათი-თხუთმეტი წლის წინათ.

რატომაა ასეთი განსაკუთრებული სიყვარული წმინდა კვირიკეს სვანეთში, რატომაა, რომ სვანეთის ყველაზე მაღლობ ადგილას სწორედ წმინდა კვირიკეს სახელობის ეკლესიაა აგებული. ალბათ, იმიტომ, რომ კვირიკე, ეს პაწია ბიჭი, ოთხი წლის ასაკში ასეთი გააფთრებით რომ იცავდა ქრისტეს ერთგულების გამო ბარბაროსებისაგან ნაწამებ დედას, ანარეკლია ხატისა – წმინდა მარიამი ყრმით ხელში – და კიდევ პატარა კვირიკე მამაკაცური ღირსების, გენეტიკური მემკვიდრეობის განხორციელებას წარმოაჩენს.

როგორც კვირიკე იცავდა გმირულად, თავგანწირვით დედას, ასევე იცავდა თავისი შემოქმედებით დავით წერედიანი უნამდვილეს, ულამაზეს მშობლიურ ენას – ქართულს. იცავდა და უფრთხილდებოდა ლექსებით, თარგმანებით, ესეებით, წერილებით, იცავდა ინტერვიუებში.

პოლ ვალერი წერდა: ყველაზე დიდხანს ის ლექსი ცოცხლობს, თავის საიდუმლოს დიდხანს რომ ინახავსო.

ესმა ონიანისა და დავით წერედიანის შემოქმედებით სამყაროში სხვა ლექსებთან ერთად, სვანური ხალხური პოეზიითაც შთაგონებული უამრავი ლექსი ინახავს საიდუმლოს.

ეს ლექსები ნიჟარის დაბურული მარგალიტებივით გაცეცხისა და მშვიდი სიხარულის ცრემლის მომგვრელია, რომ-

ლის ამოხსნა-ახლოით განჩხრეკვას სულაც არ აპირებს ჭკვიანი მკითხველი. არ აპირებს იმ უბრალო მიზეზის გამო, რომ ხვდება – ლექსის იდუმალება სამყაროს ერთ-ერთი ამოუხსნელი საიდუმლოთაგანია.

დამოწმებანი:

ანტონი 2009: ანტონი სუროჟელი. „ადამიანი ღვთის წინაშე“. თბილისი: გამომცემლობა „სიესტა“, 2009.

ლორკა 2020: ლორკა ფ. გ. „ბოშური რომანსერო“. თბილისი: გამომცემლობა ინტელექტი“, 2020.

ონიანი 2015: ონიანი ე. „ისევ მე ვარ?! ისევ მოვსულვარ!“ თბილისი: გამომცემლობა „არტანუჯი“, 2015.

წერედიანი 2011: წერედიანი დ. „სვანური სიმღერების კვალდაკვალ“. თბილისი: გამომცემლობა „დიოგენე“, 2011.

წერედიანი 2005: წერედიანი დ. „ანარეკლი“. თბილისი: გამომცემლობა „ნეკერი“, 2005.

წერედიანი 2010: წერედიანი დ. „ორიონი“. თბილისი: „ალექსანდრე ორბელიანის საზოგადოება“, 2010.

ჯოხაძე 2009: ჯოხაძე მ. „სამოთხე უსიყვარულოდ“. თბილისი: გამომცემლობა ინტელექტი“, 2009.